

Araştırma Makalesi¹**Makale Geliş Tarihi:** Ekim 2018**Makale Kabul Tarihi:** Aralık 2018**GÜVENLİK HİZMETLERİNDE HİZMET İÇİ EĞİTİMLER VE ENTELEKTÜEL SERMAYE İLİŞKİSİ**Haydar PEKDOĞAN²**ÖZ**

Bu araştırmada güvenlik hizmetlerinde verilen hizmet içi eğitimlerin entelektüel sermaye kapsamında ele alınması amaçlanmıştır. Araştırmada bu çerçevede öncelikle entelektüel sermaye kavramı incelenmiş ve daha sonra güvenlik kavramına değinilmiştir. Araştırmada son olarak entelektüel sermaye ile güvenlik kavramı arasındaki ilişki ortaya koymuştur. İçerik analizi yöntemlerinden kullanıldığı araştırmada elde edilen bulgulara göre, entelektüel sermayenin boyutlarından beşeri sermaye, hizmet içi eğitimler ve güvenlik konusunda en önemli unsur olarak ortaya çıkmaktadır. Yine araştırmada elde edilen bulgulara göre, entelektüel sermaye beşeri sermaye boyutunu artıracak olan hizmet içi eğitimler güvenlik hizmetlerinde bir seçenek değil bir zorunluluk haline gelmiştir. Buna ilave olarak araştırmada elde edilen bulgular ışığında, entelektüel sermayenin kamu yönetiminin önemli bir alanı haline geldiği görülmektedir. Gerek kamu kaynaklarının daha etkili ve başarılı bir şekilde kullanılması için, gerekse sosyal toplum ve modern devlet yapısına kavuşmak için güvenlik hizmetlerinde hizmet içi eğitimleri düzenli olarak denetlenmesi ve geliştirilmesi, bunun için özel birimlerin kurulması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Entelektüel Sermaye, Güvenlik Hizmetleri, Hizmet İçi Eğitim, Kamu Yönetimi.

¹ Bu makale iThenticate sistemi tarafından taranmıştır.

² Dr., Jandarma Genel Komutanlığı, captainman@gmail.com,

THE RELATIONSHIP BETWEEN IN-SERVICE TRAINING AND INTELLECTUAL CAPITAL IN SECURITY SERVICES

ABSTRACT

In this study, it is aimed to address the in-service trainings given in security services within the scope of intellectual capital. In this research, firstly, the concept of intellectual capital was examined and then the concept of security was mentioned. In the study, the relationship between the intellectual capital and the concept of security has been revealed. According to the findings obtained from the content analysis methods, human capital from the dimensions of intellectual capital is seen as the most important element for in-service training and security. According to the findings of the study, in-service training which will increase the intellectual capital human capital dimension has become a necessity rather than an option in security services. In addition, in the light of the findings of the research, it is seen that intellectual capital becomes an important area of public administration. In order to use public resources more effectively and successfully, as well as social society and modern state structure, it is recommended to regularly inspect and develop in-service trainings in security services and to establish special units for this purpose.

Keywords: Intellectual Capital, Security Services, In-Service Training, Public Administration.

GİRİŞ

Modern toplum kuralları ve her geçen gün artan sivil toplum söyleme ile birlikte, güvenlik hizmeti ile zorunlu askerlik kavramları giderek daha fazla tartışma konusu olmaktadır (Mil, 2014). Klasik kamu yönetiminden yeni kamu yönetimine geçiş ile birlikte, toplumun her alanında olduğu gibi güvenlik alanında da birtakım paradigmalara değıştiği görülmektedir (Dal Lago ve Pallidda, 2010). Bu dönüşüm sürecinden kuşkusuz güvenlik ve güvenlikle yakından ilişkili olan kavramlar da nasibini almaktadır (Kausch ve Barreñada, 2005). Günümüzde güvenliğin zorunlu olması ile beraber, bu hizmetin gereklilik derecesi ve yöntemleri de tartışma konusu olmuştur.

Güvenlik hizmetlerinin zorunlu olması sivil toplum paradigmaları arasındaki tartışmaları bir yana bırakıp, güvenlik hizmetlerinin eğitimsel anlamda değerlendirilmesi kuşkusuz, bu hizmetlerden elde edilecek olan kamu yararını en yüksek düzeye çıkartacaktır (Al-Edwan, 2016). Aslında güvenlik hizmetleri bir anlamda, ülke içerisindeki tüm bireyleri ilgilendiren ve bu bireylerle iletişim kurmaya yarayan bir araç olarak görülebilir. Bu yapısı itibariyle aslında güvenlik hizmetleri sadece güvenlik fonksiyonunu yerine getirmekle kalmayıp, aynı zamanda bireysel ve ulusal eğitim için gerekli zemini hazırlayan bir işlev görmektedir (Last vd, 2015). Bilgi toplumuna ve modern toplumuna geçiş sürecinde

bilginin en önemli yapı taşı olduğu düşünülürken, aslında güvenlik hizmetlerinin eğitim ile ilgili konularını incelemek ve değerlendirmek, önemli kamusal yararları da beraberinde getirebilir (Hight, 2005).

Bilgi toplumu ve modern toplum söyleminin ve bu söylemlerden ileri gelen sivil toplum kavramının temelinde bilgi ve eğitim vardır. Eğitim denilen kavram geçmişte ya da klasik anlayışla sadece bilgilerin bir taraftan diğer tarafa akışının sağlandığı resmi kurumlar şeklinde ifade edilmekteydi (Stukalenko vd, 2016). Öte yandan günümüzde bilginin daha etkileşimli bir kavram olduğu ve eğitim sürecinde benzer şekilde etkileşimli ya da dinamik bir yapıya sahip olmasının gerekli olduğu ortaya konulmuştur. Bu sebeple eğitim okul duvarlarından ve okuldaki müfredatın içerisindeki sınırlı mekandan ve zamandan kurtularak, daha geniş kitlelere hitap edecek olan bir etkinlik haline gelmiştir (Elias vd, 2010). Eğitim ile ilgili geçmişteki paradigmanın günümüzde önemli değişim geçirdiğini ifade etmemiz mümkündür. Bu bakımdan eğitim ile ilgili yeni paradigmanın ve yeni düşünsel yapıların, kamusal kurum ve kuruluşların ortaya konulması ve bunların aktif bir şekilde çalışmalarının sağlanması gerekmektedir (Bertocchi ve Spagatt, 2002).

Entelektüel sermaye kavramı özellikle geçtiğimiz son yıllarda ön plana çıkan ve önem kazanan bir kavramdır. Genel tanımı ile entelektüel sermaye bir işletme ya da bir kurumun yapısal sermayesiyle dış ilişkileri ve insan gücünü bir arada değerlendiren bir kavramdır (Cassol vd, 2016). Bu bakımdan entelektüel sermaye daha önce literatürde geçen kurumsal itibar kavramının daha gelişmiş ve daha kapsamlı bir hali olarak düşünülebilir. entelektüel sermaye içerisinde üç temel bileşen bulunup bunlar; yapısal sermaye, ilişkisel sermaye ve beşeri sermayeden ibarettir (Ferreira ve Martinez, 2011). Yapısal sermaye işletmenin sahip olduğu fiziksel unsurları içeren boyutturken, ilişkisel sermaye ise işletmenin iç ve dış paydaşları ile olan ilişkilerini barındıran boyuttur. Son olarak beşeri sermaye boyutu ise işletmenin sahip olduğu işgücünün ya da nitelikli personeli ne ifade etmekte ve bununla bağlantılı olan kavramları irdelemektedir (Maditinos vd, 2009).

Entelektüel sermayenin beşeri sermaye boyutu ya da insan kaynakları ve insan gücünü belirleyen boyutu, bilgi toplumunda teknolojinin değerinin artması ile birlikte önem kazanmış ve diğer boyutlara göre ön plana çıkmıştır. Bir işletme ya da kurumda bilgiyi taşıyan yegâne unsur olan insan söz konusu olduğunda, bu bilginin geliştirilmesi ve arttırılması konusu önem kazanmakta ve eğitim konusu gündeme gelmektedir. Eğitim, niteliksiz işgücünün nitelikli hale getirilmesinin yanında, hizmet içi eğitimlerde günümüzde giderek önem kazanan ve pek çok bilimsel araştırmaya konu olan bir kavramdır.

Güvenlik hizmetlerinde sunulan hizmetin niteliği ve yapısı dikkate alındığında, bu hizmetlerin bilgi yoğun bir şekilde üretildiği ifade edilebilir. Buradan hareketle güvenlik hizmetlerinden hem dinamik bir sürece sahip olması gerektiği, hem de hizmet içi eğitimlerin güvenlik hizmetlerinde ciddi önem arz eden bir konu haline geldiği görülmektedir.

Yapısı gereği güvenlik hizmetleri hem beşeri ya da insan gücüne bağlı olan, hem de teknolojik gelişmeler ile yakından ilişkili olan bir alandır. Günümüzde teknolojik ilerlemeler ile birlikte güvenlik hizmetleri geçmişe göre çok farklı ve daha modern bir yapıya kavuşmuştur. İster iç güvenlik hizmetleri olsun, isterse dış güvenlik hizmetleri olsun, bir bütün halde güvenlik hizmetlerinde en önemli iki unsur insan ve teknoloji unsurudur. İnsan unsurunun gelişmesi ve teknoloji unsurunun gelişmesi birbiri ile eşgüdümlü sağlandığı takdirde, güvenlik hizmetlerinden istenen maksimum sonucun elde edilmesi mümkündür.

Güvenlik hizmetlerinde insan kalitesinin artırılması ve iş gücünden daha etkili bir şekilde yararlanılması için, öncelikli personelin iyi bir şekilde nitelikli hale getirilmesi gerekir. Bunun için meslek öncesi eğitimler büyük önem taşımaktadır. Öte yandan meslek hayatında da daha dinamik bir yapının sağlanması için, hizmet içi eğitimler önemli bir hale gelmiştir. Hizmet içi eğitim nitelikli hale getirilmiş insanların ya da çalışanların daha gelişmiş bir şekilde mesleklerine adapte olmalarını sağlarken, aynı zamanda mesleki eğitimde yapılan hatalar ve karşılaşılan eksiklikleri de gidermede önemli bir işleve sahiptir.

Güvenlik hizmetlerinin daha etkili ve başarılı bir şekilde yerine getirilmesi sadece güvenliğinin söz konusu olan tarafların değil, aynı zamanda sivil toplumun ve modern devlet anlayışının da bir gerekliliğidir. Buradan hareketle güvenlik hizmetlerinde verilecek olan hizmetlerin kalitesindeki artış bir yandan kamu kaynaklarının etkili kullanımına yol açarken, Diğer yandan performans arttıran ve modern toplum söylemlerine destek veren bir işleve sahiptir.

Yapılan bu araştırmada, kavramsal anlamda güvenlik hizmetlerinde verilen hizmet içi eğitimlerin entelektüel sermaye ve özellikle entelektüel sermayenin beşeri sermaye boyutu bakımından değerlendirilmesi amaçlanmıştır. araştırmada aynı zamanda entelektüel sermaye işletme ve yönetim organizasyon alanından ziyade, Kamu yönetiminin bir konu olarak ele alınmıştır.

1. ENTELEKTÜEL SERMAYE KAVRAMI

Feodal toplum yapısından, önce sanayi toplumu, ardından da bilgi toplumuna geçiş sürecinin en önemli itici güçlerinin başında, insan unsuru gelmiştir (Ferreira ve Martinez, 2011). Feodal dönemde sadece tarla ekip biçen, bilgi düzeyi nispeten düşük olan insan sermayesi (Haykır Hobikoğlu, 2011), sanayi devrimi ile birlikte işçi sınıfına geçmiş ve gerek üretimde, gerekse yönetimde daha önemli bir rol üstlenmeye başlamıştır (Görmüş, 2009). Bilgi toplumu sürecinde ise bilginin öneminin artmasıyla birlikte, insan sermayesi giderek işletmeler ve kurumlar için en önemli bileşen haline gelmiştir (Madininos vd, 2009).

Geçmişten günümüze bir kurum ya da işletmenin sahip olduğu değer kurumsal itibar ile ölçülürken, modern toplumda kurumsal itibar kavramı yetersiz kalmış ve daha kapsamlı, işletmenin soyut ve somut değerlerini bir arada barındıran bir kavrama ihtiyaç duyulmuştur (Ferreira ve Martinez, 2011). İşte bu gereksinim sonucunda ortaya çıkan entelektüel sermaye kavramı, bir işletmenin piyasa değeri ile defter değeri arasındaki fark ya da oran olarak ifade edilmektedir (Haykır Hobikoğlu, 2011). Bu noktada geçmişte şerefiye ya da hava parası gibi çeşitli isimler altında (Görmüş, 2009), bir işletmenin ya da kurumun mevcut değerinin üzerinde sahip olduğu değer, literatüre entelektüel sermaye olarak girmiştir (Madininos vd, 2009).

Entelektüel sermaye başlarda maliye ve ekonomi araştırmalarının temel konusuyken, yeni kamu yönetimi anlayışıyla birlikte, diğer yönetim alanları ve özellikle kamu yönetiminde de önem kazanan bir kavram haline gelmiştir (Yıldız, 2011). Entelektüel sermayenin işletme ya da kurumlar üzerindeki performansı arttıran etkisi, yeni kamu işletmeciliği çerçevesinde kamu kaynaklarının etkili ve verimli kullanılması bakımından kamu yönetiminde de ilgi odağı haline gelmektedir (Görmüş, 2009). Buradan hareketle yeni kamu yönetiminde entelektüel sermaye bir yönetim ve performans artırma aracı olarak karşımıza çıkmaktadır (Bayer, 2004).

Kısaca özetlemek gerekirse entelektüel sermaye kavramı özellikle son yıllarda önemi artan ve literatürde üzerinde pek çok araştırma yapılan bir konudur. Temel olarak entelektüel sermaye bir işletme ya da bir kurumun, sahip olduğu yapısal, ilişkisel ve insani değerler toplamı olarak görmek mümkündür. Buna göre literatürde de entelektüel sermaye kavramı temel anlamda üç boyutta incelenmektedir. Bu boyutlar yapısal sermaye, ilişkisel sermaye ve beşeri sermaye olarak sınıflandırılmaktadır.

1.1. Yapısal sermaye:

Entelektüel sermayenin birinci boyutu olan yapısal sermaye, bir işletme ya da kurumun sahip olduğu bütün fiziksel yapıları ve varlıkları kapsamaktadır (Baysal Balcı, 2015). Yapısal sermaye denildiği zaman, şirketin sahip olduğu demirbaşlar, üretim tesisleri, taşınır ve taşınmaz mallar gibi pek çok envanter değeri sayılabilir (Haykır Hobikoğlu, 2011).

Entelektüel sermayenin yapısal sermaye boyutu ve yapısal sermaye boyutuna giren bileşenlerinin kontrolü ve takibi, diğer bileşenleri göre çok daha kolaydır (Özdemir, 2008). Bunun en temel nedeni yapısal bileşenleri ya da yapısal sermaye adı altında bahsedilen değerlerin, somut yani gözle görülebilir varlıklar olmasıdır (Karagül vd, 2005). Diğer entelektüel sermaye boyutlarına göre yapısal sermaye daha elle tutulur bir haldedir ve gerek nitelik gerekse nicelik anlamında yönetimi daha kolaydır (Uzay ve Savaş, 2003).

Yapısal sermaye boyutunun sahip olduğu unsurlar ya da değişkenlere baktığımızda, bunların teknoloji ve modernizasyona muhtaç kavramlar ya da yapılar olduğunu ifade etmek mümkündür (Akpınar ve Akpınar, 2016). Öte yandan bu modernizasyon ve yenilik sürecinin esas temel belirleyicisinin yine insan gücü olduğunu ifade etmek gerekir. Zira bilgi toplumunda teknoloji ve modernizasyon kavramları bilgi üzerinden yürütülmektedir (Topaloğlu ve Bayraktaroğlu, 2012). Bilgiye sahip olan ve bu bilgiyi alıp işleyerek yeni bilgiler üreten, bilgiyi fiziksel anlamda somut hale dönüştüren kurum bileşeni yine insandır. Bu nedenle yapısal sermaye ile beşeri sermaye arasında güçlü bir ilişkinin olduğunu ifade etmek mümkündür (Haykır Hobikoğlu, 2011).

Kısaca özetlemek gerekirse yapısal sermaye, işletme ya da kurumların sahip oldukları fiziksel ve daha kolay kontrol edilebilen ya da ölçülebilen değerlerin tümünü içermektedir. öte yandan diğer entelektüel sermaye boyutları gibi yapısal sermaye de temelde insan üzerinden yürüyen ve beşeri sermaye ile yüksek derecede bağımlı olan bir kavramdır.

1.2. İlişkisel sermaye:

Entelektüel sermayenin bir diğer boyutu olan ilişkisel sermaye ise şirket ya da kurum ya da firmaların, iç ve dış paydaşları ile olan ilişkilerini ifade etmektedir (Yorulmaz ve Alkan, 2008). Bu noktada söz konusu olan kurum bir kamu kurumu ise dış paydaşlar arasına vatandaş da girmektedir (Akpınar ve Akpınar, 2016). Sait söz konusu özel bir kurum ise ya da özel bir işletme ise, ilişkisel sermaye bu durumda müşteri değerinde içerecektir (Karakuş ve Çobanoğlu, 2013).

Entelektüel sermayenin ilişkisel sermaye boyutunda özel sektörde günümüzde pazarlama fonksiyonlarının daha fazla ön plana çıktığı görülmektedir. Bu nedenle ilişkisel sermaye boyutunda

müşteri değeri daha fazla araştırmaya konu olmuştur ve gelecekte de olacak gibi durmaktadır (Topaloğlu ve Bayraktaroğlu, 2012). Bunun pek çok neden olmakla birlikte, en temel nedeninin firmaların temel amacının satış olması gelmektedir. Bunu sağlamak için işte güçlü bir müşteri ilişkilerine ihtiyaç vardır (Haykır Hobikoğlu, 2011).

Entelektüel sermaye de ilişkisel sermaye boyutu sadece dış paydaşlar ile alakalı bir kavram olmayıp, aynı zamanda iç paydaşları da kapsamaktadır (Baysal Balcı, 2015). İç paydaşlar derken farklı üretim aşamalarında çalışan takım ya da ekip üyeleri, Üretimde görev alan her türlü birim ya da bu birimlerde çalışan bireyler iç paydaşları oluşturmaktadır (Haykır Hobikoğlu, 2011). İç paydaşlar konusunda ise entelektüel sermayenin önemli konuların başında iş tatmini, performans artırma yöntemleri gibi kavramlar ön plana çıkmaktadır (Özdemir, 2008). Buna ilave olarak örgüt kültürü, örgüt iklimi, örgütsel iletişim, personelin hiyerarşik yapısı, motivasyon, liderlik, takım çalışması gibi kavramlar ilişkisel sermaye de önemli görülen konular arasındadır (Uzay ve Savaş, 2003).

İlişkisel sermaye boyutunu ölçmek ya da değerlendirmek, fiziksel sermaye boyutuna göre biraz daha güçlüdür. İlişkisel sermayeyi oluşturan kavramlar genel olarak incelendiğinde, bu kavramların büyükçe bir kısmının aslında somut değil de soyut olduğunu görmek mümkündür. Bu nedenle özellikle nicel ölçümlerde ve ölçüm tarafsızlığı ile ilgili konularda ilişkisel sermayenin yönetilmesi, yapısal sermayenin yönetilmesine göre biraz daha zordur. Zira burada temel değişken insan olup, objektiflik kavramına yaklaşmak yapısal sermayeye göre daha güçtür (Karagül vd, 2005).

Kısaca özetlemek gerekirse ilişkisel sermaye, bir işletmenin sahip olduğu iç ve dış paydaşlar ile arasındaki iletişimi ve ilişkiyi ortaya koyan bir boyuttur. Bu noktada iletişim sermayesi değil de ilişkisel sermaye denmesinin temel nedeni, aslında bu boyutun fonksiyonunun iletişimin ötesinde bir kavram olmasından ileri gelmektedir. İletişim her ne kadar iki yönlü olsa da, ilişki gibi bir bağlayıcılığı yoktur. Öte yandan ilişkisel sermaye kavramında, karşılıklı ilişkilerin olduğu bir durum söz konusudur.

1.3. Beşeri sermaye:

Entelektüel sermayenin son boyut olan beşeri sermaye ise bir işletme ya da bir kurumun sahip olduğu insan kaynakları ve işgücünün göstergesidir (Yorulmaz ve Alkan, 2008). Literatürde sadece çalışanlar değil müşteriyi de beşeri sermaye adı altında değerlendiren çalışmalar olsa da, günümüzde müşteri sermayesi daha çok ilişkisel sermaye adı altında incelenmektedir (Akpınar ve Akpınar, 2016). Beşeri sermayeyi bu nedenle genel olarak üretime ya da hizmet sunumuna çevrilebilecek işgücü şeklinde tanımlamak daha doğru olacaktır.

Beşeri sermayenin önemi entelektüel sermaye içerisinde oldukça büyüktür. Zira günümüzde bilgi toplumuna geçiş süreci ile birlikte işletmelerin en önemli değerlerinin başında bilgi gelmektedir. Bilgi ise insanlar aracılığı ile nesilden nesle aktarılan üretilen ve kullanılan bir değerdir. Buradan hareketle beşeri sermayeyi işletme bilgisini taşıyan bir unsur olarak nitelendirmek mümkündür (Karakuş ve Çobanoğlu, 2013). Beşeri sermayenin bir diğer önemi ise geliştirilebilir ve sürekli olarak eğitilebilir bir yapıya sahip olmasıdır. Bu nedenle beşeri sermaye ile ilgili verilen hizmet içi eğitimler ya da nitelikli işgücü üretimi anlamında verilen eğitimlerin sadece o işletmeye ya da kurum ile ilgili değil, ulusal ve küresel anlamda önemli çıktıları vardır (Topaloğlu ve Bayraktaroğlu, 2012). Bu nedenle beşeri sermaye işletmelerinin entelektüel sermaye bileşenleri arasında kamuya en fazla ilgilendiren ve kamu yararının en fazla söz konusu olduğu terimlerin başında gelmektedir (Haykır Hobikoğlu, 2011).

İlişkisel sermaye boyutunda olduğu gibi beşeri sermaye boyutunun da ölçümü yapısal sermayeye göre oldukça güçtür. yine burada da bu güçlüğü en önemli nedeni bu soyut kavramlar üzerinde şekillenen bir boyutta meydana gelmiş olmasıdır. İlişkisel sermaye gibi fakat ilişkisel sermayeden daha fazla insani değerler üzerine odaklanmış olan beşeri sermaye de, bireylerin psikolojik ve zihinsel yapıları arasındaki farklılıklar meydana gelen güçlükler, gerek ölçme ve değerlendirme gerekse yönetme konusunda önemli engeller teşkil etmektedir. Bu nedenle entelektüel sermayenin ölçümü ve yönetilmesi en güç bileşenlerinden birisi şeklinde nitelendirmek mümkündür.

Kısaca özetlemek gerekirse beşeri sermaye, bir işletmenin sahip olduğu üretim ya da hizmet sunumuna çevirebilecek insan gücünü nitelendirilmektedir. Bilgi toplumuna geçiş sürecinde önemi her geçen gün artan ve diğer boyutlara göre daha fazla ön plana çıkan beşeri sermaye boyutu, günümüzün yükselen değeri olarak pek çok araştırmaya konu olmaktadır.

2. GÜVENLİK HİZMETLERİNE GENEL BAKIŞ

Güvenliğin geçmişten günümüze pek çok tanımı yapılmakla birlikte, yapılan tanımlar ilgili konu ya da duruma göre değişmektedir (Mil, 2014). Bütün tanımlarda ortak olduğunu ifade edebileceğimiz nokta ise güvendiğin, mevcut bir durumu koruma ya da sürdürme anlamında gerekli olan sükûnet durumu şeklinde tanımlamak mümkündür (Özer, 2012). Güvenlik kavramını mevcut durumu sürdürme anlamında kullandığımız takdirde, güvenliğin eylemlerinden de bahsetmek gerekir. Bu noktada güvenlik mevcut durumu sürdürme anlamında iki yöntem izlemektedir (Dal Lago ve Pallidda, 2010). Bunlardan birincisi mevcut duruma karşı yapılan herhangi bir saldırıya da müdahalenin, belli askeri ya da kriminal yöntemler ile mücadele yöntemleri kullanılarak bertaraf edilmesidir. İkinci yöntem ise güvenliğin caydırıcılık ilkesine göre sağlanmasıdır (Kausch ve Barreñada, 2005).

Güvenlik hizmetlerinin sağlanmasında akut müdahaleyle ve güvenlik yöntemleri ile yapılan müdahaleler genellikle konvansiyonel dönem ya da daha doğru ifade ile konvansiyonel savaş döneminde daha yaygındır. Bu dönemlerde çıkan olaylar doğrudan müdahale yöntemi ile çözülürken, gerek olayların gerekse çözüm yöntemlerinin, daha münferit olduğunu ifade etmek mümkündür. Öte yandan bu güvenlik hizmetleri her ne kadar münferit olsa ve kamusal yararı sınırlı olsa da, Bunlar sivil bir toplumda olmazsa olmaz olarak kabul edilen gereksinimlerdendir. Teorik olarak bir toplum istediği kadar sivil olsun ve istediği kadar militarist yapıya karşı olsun, güvenlik hizmetleri sağlanmadığı sürece sivil teori herhangi bir anlam ifade etmemektedir. Sivil bir toplum içerisinde insanların bir arada ve birbirlerine saygı duyarak yaşamaları ancak ve ancak, o toplum içerisindeki güvenlik hizmetlerinin yerine getirilmesi ile mümkündür (Dal Lago ve Pallida, 2010).

Güvenlik hizmetlerin bir diğer fonksiyonu olan caydırıcı güvenlik hizmetlerinde ise sadece asgari unsurlar değil, eğitim unsurlarda önemli fonksiyona sahiptir. Aslında bir toplum içerisinde en ideal güvenliği sağlama yöntemi, olayların olmasından önce engellemenin sağlanmasıdır. Aslında günümüzde toplumun her aşamasında yaygın olarak uygulamaya geçilen bir anlamda koruyucu hekimlik gibi görülebilecek olan bu yaklaşıma göre, bir olayı ya da herhangi bir sorunu meydana gelmeden önce çözmenin gerek maliyetinin daha düşük olması, gereksiz kamu yararına en üst düzeyde sağlanması açısından önemli olduğu kabul edilmektedir. Bu nedenle askeri hizmetlerde akut müdahaleden ziyade, günümüzde caydırıcı hizmetlerin giderek daha fazla ön plana çıktığını ifade etmek mümkündür (Kausch ve Barreñada, 2005).

Literatürde yapılan bazı çalışmalar, güvenlik konusunda caydırıcı hizmetlerin sağlanmasında silahlanmanın en üst düzeyde olmasının gerekli olduğunu ortaya koymuştur. Aslında kendi içinde çelişkili gibi görünse de bu durum, üst düzey silahlanmanın insani anlamda nelere mal olabileceğini gördüğümüz dünyadaki bazı örnekler düşünüldüğünde, mantıklı bir argüman üzerine oturmaktadır. Özellikle 2. Dünya Savaşı sonrasında silahlanma anlamında geldiğimiz nokta düşünüldüğünde, aslında silahlanmanın ne derece ciddi boyutlara ulaştığını ve bunun neticelerini çok olumsuz sonuçlar doğuracağını ortaya koymuştur.

3. GÜVENLİK HİZMETLERİNDE PERSONELE VERİLEN HİZMET İÇİ EĞİTİM VE ENTELEKTÜEL SERMAYE İLİŞKİSİ

Entelektüel sermaye boyutları içerisinde beşeri sermayenin önemi her geçen gün artmaktadır. Özellikle bilgi toplumu süre içinde bilgiyi taşıyan yegane unsur olan insanların eğitilmesi ve geliştirilmesi sayesinde, beşeri sermayenin daha etkili bir şekilde kullanılması mümkün olabilir. Bu nedenle gerek

Haydar PEKDOĞAN

akademik anlamda yapılan araştırmalarda gerekse literatürde yapılan diğer çalışmalarda entelektüel sermayenin beşeri sermaye boyutunun eğitimi ciddi ve önemli bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Beşeri sermayenin eğitimi genel olarak iki dönem ya da iki tür üzerinden incelenebilir. Bunlardan ilki beşeri sermayenin işletmeye girmeden önceki eğitimi olup, daha çok kamusal kesim ve kamu yönetimini ilgilendiren bir konudur. Bu noktada eğitimin milli çıkarlar ya da ulusal çıkarlar çerçevesinde nasıl yapıldığının ve nitelikli işgücünün nasıl meydana getirildiğinin önem arz ettiğini ifade etmek mümkündür (Öztürk ve Sancak, 2012).

Meslek edinme ya da çalışma hayatı öncesinde verilen eğitimler üniversiteler bünyesinde ya da ilgili kurumlar bünyesinde gerçekleştirilmekte olup, kamu yönetiminin önemli bir fonksiyonudur. Bu süreçte verilen eğitimler genel olarak değerlendirildiğinde, ulusal ve uluslararası anlamda kamu yönetiminin performansının da bu süreç üzerinde etkili olduğunu ifade etmek mümkündür. Meslek edilmeden önce verilen kamusal eğitimlerinin yanında, meslek sahibi olduktan sonra alınan hizmetlerinde eğitimsel değerlendirilmesi önemlidir. İkinci eğitim türü olarak nitelendirdiğimiz bu aşamada hizmet içi eğitimler ön plana çıkmakta ve personelin hizmet sunarken, o alanda yaşanan yenilik ve gelişmelere daha kolay bir şekilde adapte olması sağlanmaktadır. Hizmet içi eğitimler konusunda geçmişten günümüze yapılan çalışmalar incelendiğinde, genellikle bu eğitimlerin mesleki eğitimlere göre daha ikinci planda kaldığı görülmektedir (Kanar, 2011). Diğer bir ifadeyle hizmet içi eğitimlere geçmişten günümüze yeterince değer verilmemiştir. Öte yandan son yıllarda sürekli değişen ve gelişen teknolojiye, meslek eğitimi döneminde alınan eğitim ve bilgi yeterli gelmemektedir. Bu nedenle personelin değişen teknolojik imkanlar ve yeni olanaklar çerçevesinde yeniden eğitilmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Güvenlik hizmetlerinde personelin hizmet içi eğitim ile eğitilmesi konusu, yine teknoloji ile birlikte önemi artan bir konudur. Aslında bu noktada daha çok yapısal sermayenin bu gereksinimi ortaya çıkaran itici güç olduğunu ifade etmek mümkündür. Günümüzde güvenlik hizmetleri gerek iç güvenlikte gerekse dış güvenlikte giderek daha fazla teknolojiye bağımlı hale gelmektedir. Bu süreç içerisinde yenilen ve değişen Teknolojiye ayak uydurmak için güvenlik çalışanlarının da kendilerini modern gelişmelere uygun bir şekilde eğitmeleri gerekmektedir. Çalışan bir bireyin eğitimi ise ancak hizmet içi eğitim ile mümkündür (Bilgin vd, 2007).

Kısaca özetlemek gerekirse güvenlik hizmetlerinde personelin hizmet içi eğitimi yapısal sermayedeki gelişmelere bağlı olarak ortaya çıkan ve beşeri sermayenin gelişmesini sağlayan önemli bir faaliyet olarak görülmektedir. Geçmişte ya da klasik anlayışta hizmet içi eğitimler ve bu eğitimlerden

elde edilen kazanımlar işletme ya da kurumlara artı değer kazandırırken, hizmet içi eğitimlerin eksikliğinin çok önemli ve yıkıcı sonuçları olmamaktaydı. Ancak günümüzde teknolojinin baş döndürücü bir hızla ilerlemesi neticesinde, modern gelişmeler ve teknolojik ilerlemelere bağlı olarak bu hizmetleri yerine getirmek için hizmet içi eğitim bir zorunluluk haline gelmiştir. Bu nedenle genel anlamda iç ve dış güvenliğini sağlanmasında personele verilen hizmet içi eğitimin bir gereksinimden ziyade bir zorunluluk olduğunu ifade etmek gerekir. Ancak bu sorumluluğun yerine getirilmesi sadece bir eksikliği gidermek ile kalmayıp, çok önemli artı değerlerde sağlayacaktır. Bunun için tıpkı üretim sektöründeki firmalardaki Ar-Ge bilimlerine benzer şekilde, iç ve dış güvenlik birimlerinde de, bilimsel ve analitik düşünce çerçevesinde hareket eden birimlerin oluşturulması Elzem kabul edilmektedir.

SONUÇ

Araştırmada elde edilen bulgulardan da görüleceği gibi hizmet içi eğitim, giderek değişen ve gelişen küresel dünyada, bilginin öneminin yüksek olduğu bir dönemde, mesleklerin daha etkili ve iyi bir biçimde yerine getirilmesinde büyük önem taşımaktadır. Eğitim insanlık tarihi boyunca önemli olan bir kavramken, son yıllarda özellikle bilgi toplumuna geçiş süreci ile birlikte eğitim, giderek zorunluluk haline gelen bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Buna ilave olarak hizmet içi eğitimin günümüzde, mesleki bir zorunluluk haline geldiğini de ifade etmek mümkündür.

Hizmet içi eğitimler, günümüzde mesleklerin daha fazla bilgi ve teknoloji yoğun bir yapıya sahip olmaları nedeniyle önemli hale gelmektedir. Feodal dönemden sanayi devrine, ardından teknoloji devrine geçiş süreçlerinin tamamında, gerek ürünlerin üretilmesinde, gerekse hizmetlerin sunumunda bilginin ve teknolojinin rolü her geçen gün artmaktadır. Bu dönüşüm sürecinde ister kamusal hizmetler olsun, isterse özel hizmetler olsun, hizmet içi eğitimler aynı zamanda kurumun kaynaklarının etkili ve verimli kullanımında da önemli bir gösterge haline gelmiştir.

Hizmet içi eğitimler ilk bakışta, üretim ya da hizmet sunumunda bir ek maliyet kalemi olarak görülebilir. Bu nedenle, hizmet içi eğitimlerde mümkün olduğunca düşük maliyetli ve süreçli çözümleri seçme yoluna gidilebilir. Öte yandan aslında hizmet içi eğitimler, üretilen ürünün ya da sunulan hizmetin maliyetlerinin içerisinde, temel bir maliyet kalemi olarak yer almalıdır. Zira gerek kurumların rekabet edebilirlik derecesinin artmasında, gerekse beşeri sermayenin etkili bir şekilde kullanılması ve etkili bir entelektüel sermayeye sahip olmada hizmet içi eğitimler hayati önem taşımaktadır.

Güvenlik hizmetlerinde personele verilen hizmet içi eğitim konusu incelendiğinde, verilen hizmetlerin yapısının iyi bir şekilde analiz edilmesi gerekir. Güvenlik hizmetleri geçmişte daha çok insan

gücü ve daha az teçhizat üzerinden yürütülürken, günümüzde büyükçe bir bölümü teknoloji üzerinden ilerleyen bir yapıya sahip olmuştur. Bu bakımdan güvenlik hizmetlerinin aslında teknoloji devriminden en fazla etkilenen sektörlerden birisi olduğunu, iş yükü ve iş gücü yapısının ciddi ve önemli oranda değiştiğini ifade etmek mümkündür. Bu nedenle güvenlik hizmetlerinin üretiminde ve sunumunda girilen bu etkileşimci yaklaşım neticesinde, hizmet içi eğitimler bir zorunluluk halini almıştır.

Entelektüel sermayenin önemi geçtiğimiz yarım yüzyılda artarken, daha önemli olan gelişme ise entelektüel sermayenin bileşenlerinin kendi içerisindeki oransal dağılımı da değişmiştir. Geçmişte sanayi üretimi ya da daha geleneksel üretim yöntemlerinin söz konusu olduğu dönemlerde, yapısal sermaye kavramı daha fazla ön plana çıkmıştır. Ancak günümüzde önce ilişkisel sermaye, daha sonra beşeri sermayenin en ön planda olduğunu ifade etmek mümkündür. Diğer bir ifadeyle günümüzde beşeri sermayeyi, entelektüel sermayenin en önemli bileşeni olarak görmek mümkündür.

Buradan hareketle güvenlik hizmetlerinde personele verilen hizmet içi eğitimleri aynı zamanda, güvenliği veren kurum ya da kuruluşların, hatta daha geniş ölçekte ülkelerin entelektüel sermayelerine yapılan olumlu bir katkı olarak düşünmek mümkündür. Ancak olumlu katkı derken, uygulanması halinde olumlu katkı sağlayan, uygulanmadığı durumda ise kurumların etkili ve verimli çalışmalarını engelleyen önemli bir kavram olarak değerlendirmek mümkündür.

Hizmet içi eğitimlerin içerik ve kalitelerinin artmasında birçok yöntem olmasına karşın, verilen hizmet içi eğitimin tipi, süresi, verilen kurumun nitelikleri gibi pek çok değişken bu noktada ön plana çıkmaktadır. Bu nedenle her kurumun kendisine özgü birimler ve yöntemleri bulabilmesi ve bunları etkili bir biçimde kullanabilmesi için, hizmet içi eğitimler geçici ya da dönemlik uzmanlarla, dışarıdan alınan hizmetler vasfından çıkarılmalı ve temel kurum bileşeni yapılara dönüştürülmelidir. Nasıl ki günümüzde üretim sektöründeki işletmeler için Ar-Ge faaliyetleri ve yenilikçilik çalışmaları bir zorunluluk haline geldiyse, hizmet sektöründe de, hizmet içi eğitimlerin bu şekilde, kurumlar bünyesinde geliştirilen eğitim, öğretim ve denetim birimleri aracılığı ile yerine getirilmesinde yarar vardır. Buna ilave olarak hizmet içi eğitimlere ilişkin iyi ve başarılı bir veri kayıt değerlendirme sisteminin kurulması, verilecek olan hizmet içi eğitimlerde deneysel tasarı öğretisi ve analitik düşünmeden en üst düzeyde faydalanmayı mümkün hale getirebilir.

Araştırmada önemli olan ve literatür açısından araştırmanın öncü çalışmalardan birisi olmasına yardım eden bir diğer bulgu ise entelektüel sermaye ile kamu yönetimi arasındaki ilişkinin ortaya koyulmuş olmasıdır. Entelektüel sermaye bir kurum ya da işletmenin tamamının değerini ve performansını etkileyen, bundan ötürü işletmeler ve kamu kurumlarında performansın artmasında

kullanılan etkili bir yönetim aracı olarak karşımıza çıkmaktadır. Yeni kamu yönetimi çerçevesinden bakıldığında bu durum, kamu kaynaklarının etkili ve verimli kullanılması hususuna gönderme yapmaktadır. Buradan hareketle entelektüel sermayenin aynı zamanda kamu yönetiminin de önemli bir yönetsel aracı olduğunu ifade etmek mümkündür.

KAYNAKÇA

- Akpınar, O. ve Akpınar, A.T. (2016). "Entelektüel Sermaye Bileşenlerinin İşletme Değerine Ve Performansına Etkisi: Türkiye'deki İmalat İşletmeleri Örneği". *Kastamonu Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 12(1), 142-153.
- Al-Edwan, Z.S. (2016). "The Security Education Concepts in the Textbooks of the National and Civic Education of the Primary Stage in Jordan—An Analytical Study". *International Education Studies*, 9(9), 146-156.
- Bayer, E. (2004). "Entelektüel Sermaye Ve Bileşenlerinin İşletmelerin Kurumsallaşma Süreçlerine Etkilerinin Geliştirilmesinde Yöneticilerin Liderlik Rollerinin Belirlenmesi". *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 91-103.
- Baysal Balcı, S. (2015). "Dünya Bankası Perspektifinden Sosyal Sermaye ile Kalkınma Yaklaşımları". *Planlama*, 25(1), 1-7.
- Bertocchi, G. ve Spagatt, M. (2002). "The Evolution of Modern Educational Systems Technical vs. General Education, Distributional Conflict, and Growth". Department of Economics, Royal Holloway College, University of London Egham, Surrey.
- Bilgin, K.U., Akay, A., Koyuncu H. E. ve Haşar, E. Ç. (2007). "Yerel Yönetimlerde Hizmet İçi Eğitim". Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı TEPAV yayını, Ankara.
- Cassol, A., Gonçalo C. R. ve Ruas R. L. (2016). "Redefining the Relationship between Intellectual Capital and Innovation: The Mediating Role of Absorptive Capacity". *BAR, Rio de Janeiro*, 13(4), 1-25.
- Dal Lago, A. ve Palidda, S. (2010). "Conflict, Security and Reshaping of Society". Routledge 2 Park Square, Milton Park, Abingdon, Oxon.
- Elias, P.Y.Z., Baracic, E.M. ve Mrvac, N. (2010). "E-Learning and Evaluation in modern educational system". Proceedings of INTED2010 Conference, 8-10 March 2010, Valencia, Spain.
- Ferreira, A. I. ve Martinez, L. F. (2011). "Intellectual capital: Perceptions of productivity and investment". *RAC Curitiba*, 15(2), 249-260.
- Görmüş, A. Ş. (2009). "Entelektüel Sermaye ve İnsan Kaynakları Yönetiminin Artan Önemi". *Afyon Kocatepe Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi*, 11(1), 56-75.
- Munzur Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Yıl:7, Cilt:7, Sayı:13, Güz 2018, e-ISSN: 2636-7815

- Hight, S. D. (2005). "The importance of a security, education, training and awareness program (November 2005)". https://infosecwriters.com/Papers/SHight_SETA.pdf
- Haykır Hobikoğlu, E. (2011). "Entelektüel Sermayenin Önemi, Sınıflandırılması ve Ölçme Yöntemleri: Kuramsal Bir Çerçeve". *Sosyal Bilimler Dergisi*, (1), 86-99.
- Kanar, Ş. S. (2011). "Arşivlerde Çalışanların Hizmet İçi Eğitim Gereksinimleri". *Bilgi Dünyası*, 12(2), 399-420.
- Karagül, M. ve Masca M. (2005). "Sosyal Sermaye Üzerine Bir İnceleme". *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1(Bahar 2005),37-52.
- Karakuş, M. ve Çobanoğlu, N. (2013). "İlkokullarda Entelektüel Sermayenin Ölçülmesi ve Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi". *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(4), 158-181.
- Kausch, K. ve Barreñada, I. (2005). "Alliance of Civilizations International Security and Cosmopolitan Democracy". ICEI WP 03/05 - FRIDE Working Paper # 13.
- Last, D., Emelifeonwu, D., Osemwegie, L. (2015). "Security Education In Africa: Patterns And Prospects". *Scientia Militaria, South African Journal of Military Studies*, 14(1), 17 – 44.
- Maditinos, D., Sevic, Z. ve Tsairidis, C. (2009). "Intellectual Capital and Business Performance: An Empirical study for the Greek Listed Companies". 7th International Conference on Accounting and Finance in Transition (ICAFT), 23-25 July 2009 Greenwich, London.
- Mil, H. İ. (2014). "Türkiye'de İç Güvenlik Teşkilatları ve Özellikleri". *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 5(11), 40-61.
- Özdemir, A. A. (2008). "Çalışanların İş Tatminlerinin Arttırılmasında Örgütsel Sosyal Sermaye Yeni Bir Belirleyici Olabilir Mi?". *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 6(1), 77-89.
- Öztürk, M. ve Sancak, S. (2012). "Hizmet İçi Eğitim Uygulamalarının Çalışma Hayatına Etkileri". *Journal of Yasar University*, 2(7), 761-794.
- Stukalenko, N. M., Zhakhina, B. B., Kukubaeva, A. K., Smagulova, N. K. ve Kazhibaeva, G. K. (2016). "Studying innovation technologies in modern education". *International Journal of Environmental & Science Education*, 11(15), 7297-7308.
- Topaloğlu, E. E. ve Bayraktaroğlu, A. (2012). "Entelektüel Sermayenin Türk Bankacılık Sektörü Üzerindeki Etkisini Belirlemeye Yönelik Bir Alan Araştırması". *Electronic Journal of Social Sciences*, 11(41), 332-352.
- Uzay, Ş. ve Savaş, O. (2003). "Entelektüel Sermayenin Ölçülmesi: Mobilya Sektöründe Karşılaştırmalı Bir Uygulama Örneği". *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 20(1), 163-181.

- Yıldız, S. (2011). "Entelektüel Sermayenin İşletme Performansına Etkisi: Bankacılık Sektöründe Bir Araştırma". *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(3), 11-28.
- Yorulmaz, M. ve Alkan, G. (2008). "Deniz Ulaştırma İşletmelerinde Entelektüel Sermaye ve Örgüt Performansı Arasındaki İlişkide Yenilikçiliğin Rolü". *Business and Economics Research Journal*, 9(3), 631-650.